

Леанід Дранько-Майсюк нарадзіўся ў 1957 г. у Давыд-Гарадку. Скончыў Давыд-Гарадцкую сярэднюю школу № 2. Працаваў на мясцовым заводзе слясарна-мантажнага інструменту. Служыў у Савецкай Арміі. Скончыў Літаратурны інстытут імя А. М. Горкага. Зараз працуе рэдактарам у выдавецтве «Мастацкая літаратура». Вершы друкаваў у часопісах «Польмя», «Малодосць», «Юносьць», у штогодніку «Літаратура і Мастацтва», а таксама ў зборніках «Дзень Паэзіі», «Тверской Бульвар, 25».

П Е Р Ш А Я К Н І Г А П А Э Т А

Леанід
Дранько-Майсюк

Вандроўнік

Вершы

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1983

Зборнік рэкамендаваны да друку
секцыяй паэзіі Саюза пісьменнікаў БССР

Рэцэнзент Казімір Камейша

* * *

Гэта цень мой вярнуўся дамоў,
Выпіў кварту халоднай вады,
Узышоў на вяршыні дубоў,
Абтрасаючы жалуды.

Часам гэтым стары сталяр
У павеці вычэсваў прамень.
На сабаку, што побач стаяў,
Трэскі падалі і мой цень.

Часам гэтым карміліся з рук
Качкі свойскія і журавы,
І ля будкі ляжаў ланцуг
Парыжэлы і нежывы.

ІГРУША

Ігруша бегла па мяжы ,
Лічыла крушні і аблокі.
У ручаіне ці ў дажджы
Вясельныя ўсчынала скокі.

Ёй малако даваў пастух,
Дарылі хусткі маладзіцы...
Набеганую — ледзьве дух —

Пускалі ў тамбур правадніцы.

Буслам і ластаўкам сястра.
...Спакоем наталяла душы
І разуменнем хараства
Мая палеская ігруша.

Ля гарсавета прамільгне,
Пабудзе трохі на базары
І на вячэру ў чыгуне
Густога крупніку наварыць.

* * *

Пыл паўз хату жануць пастухі,
Затуляючы захад барвовы.
У адрыны, хлявы, катухі
Пруцца гусі, авечкі, каровы.

Я маленькі, мне тры гады,
Я сціскаю ў гармонік фіранку.
Бачу буйныя кроплі вады,
Што сівеюць на вымытым ганку.

* * *

Ты мне што-небудзь раскажы...
І я расказваю што-небудзь,
І так спакойна на мяжы
Зямлі і ранішняга неба.

Там дзесьці дуб зусім сухі,
Там бусел-зух кубло майструе
І рассыпае на імхі
Свой клёкат, толькі дуб не чуе.

І там бабулька ў кошык свой
Той клёкат з долу сабірае,
І на здзіўлены вокліч твой
«Дзяндобры», — вымавіць старая.

* * *

Навальніца, чуеце, за гаем
У хвартух каменне награбае,
А пасля, цяжкая, пакрысе
Над маёй страхою растрасе.

Але мне пакінута хвіліна
З вуліцы гукнуць у хату сына,
Люшку шчыльна ў коміне закрыць,
Жонку супакоіць — хай грыміць.

* * *

Хата мая , дзе павоі цвітуць...
Сонечны круг на хаце,
У кожным промні па зыркiм цвіку
Гэта таксама распяцце.

А пра сябе ці варта казаць?
Думку уздыме трывога.
Сыдуцца людзі, і будуць чакаць,
І не пачуюць нічога.

Пэўна, яны пасмяюцца з мяне.
Я ж на людзей не крыўдую.
Смешкі патопяць у сумным віне
Глечык віна прапаную.

Час развітання, і пойдучь яны.
Вернуцца з пашы каровы.
...Густа кладзецца на каміны
Змрок вечаровы.

* * *

Тут, у палескай глыбі,
Ночы, хоць вока згубі.
Лодкі свае не знойдзеш —

Без лодкі куды ты пойдзеш.

Як дотык да поўсці воўчай,
Ля ганка вада плюскоча,
Суседняя хата плыве,
А ў хаце суседка жыве.

ВАСІЛЮ

Сынку мой, ніколі не хварэй
І, абраўшы сцежку сярод сцежак,
Так ідзі па ёй, каб да людзей
Ты прыйшоў,
да іхніх слёз і ўсмешак.

У цябе ёсць бацька малады,
У цябе ёсць маці маладая,
Дзве бабулі ёсць і два дзяды —
Бачыш сам, сямейка немалая.

Гарадок Давыдаў і Масква —
Дзве твае ласкавыя калыскі,
Подых зор і польная трава,
Свет няблізкі твой

і свет твой блізкі

Шчэ табе Купалу не чытаў
І алеем не крапіў на лусту,
Проста, збегшы ад будзённых спраў,
Гаманю з табой па-беларуску.

* * *

Халоднай вады нап'юся
І ластаўцы усміхнуся
На строме берагавой —
Лагода вакол і спакой.

З кішэні дастану яблык,
Цяжкі і надзіва прывабны,
І яблык аддам пастушку,
Стараннаму хлапчуку,

І ён, абыходзячы пашу,
Аб кожнай карове раскажа.

* * *

Увесну грады капаць,
Улетку грады палоць,
Увосень насенне збіраць
У мой агародчык прыходзь.

Будзем заможна жыць,
Разам чакаць зімы,
Будзем сыноў жаніць,
Калі будуць яны.

Я печ напалю зырчэй.
...У хаце
Жаданы спакой,
І вёдры да самых плячэй
Напоўнены чыстай вадой.

* * *

Бачыў, як дуб на світанні
Долу скідаў жалуды.
Бачыў, як сонца ў тумане
Выйшла да соннай вады.

Ходкая лодка ў чароце,
Свой распачаўшы разгон,
Цешылася адзіноце
Прыпяцкіх ветраных дзён.

Добраму сэрцу вядома
Неба і сушы душа.
Кожнаму сэрцу вядома,
Як апускаецца стома
На хмельнае дно гладыша.

* * *

Ручай на узлеску замшэлым —
Дзве жмені вады,
Жвір пад нагою шэры,
А пад вадою руды.

Ручай, нібы ў шклянку схаваны,
Напнуўся альховым лістом.
З'явіцца лось нечакана
І ліст адграбе капытом.

* * *

Тонкі струмень малака
Беліць празрыстыя сценкі,
Шклянку падыме рука —
Вось вам і сьнеданьня сцэнка.

Лустачкі хлеба і нож,
Глечык з аблушчаным вушкам,
Светлы абрус, бы акно,
Стол пад акном непарушным.

Смачна варушыцца рот,
Шклянка яшчэ не пустая,
І неўгамонлівы кот
Пыл чаравічны зганяе.

* * *

У вершалінах дрэў густых
Нядужае свіргоча ранне,
І фортка стрэлам халастым
Раптоўна грымне у тумане.
Сабака ўскінецца брахаць,
І крык гаспадара чуваць...
Час надыходзіць палявання.

Сабаку сцішыць плёх вады...
Сусед вітаецца са мною,
І выбіраемся туды,
Дзе прыстань, лёгкаю ступою.

Шчэ пацяжэлыя з начы —
Царква, бальніца, дворык школы,
І дубальтоўкі на плячы,
Як сцёгны знішчанай жывёлы.

* * *

Малюнак хвалі уздымі
Вяслом да сонечнага промня...
Тут шмат цікавага,
зірні —
Дай бог, цікавае запомніць.

Вясло не цяжкае ў руцэ,
Святло бязважкае ў рацэ,
І лодкі рух такі павольны
І мяккі, нібы кот ідзе,
І камячкамі снежнай воўны
Аблокі мокнуць у вадзе.

* * *

Ю. Кабанкову

У гародзе самотная тычка
Дакарала гаспадара,
У пакоі чырвоная лічба
Пазірала з календара.

...На кухні чакала вядро —
Бляшанае

бомнае дно.

Ахвярна ў руцэ заціхала
І прагла палонкі хутчэй,
Адсоўвалася завала,
Вызваляючы крылы дзвярэй.

Ён бег за вадою,
Завеі
Скакалі вакол і шамрэлі —
Ў суботу, што проці нядзелі,
Дзве белья хмаркі ляцелі.

ЦАЦКА

Звер не пазнаў свайго брата,
Выклікаў смутак дзіцячы.
Лялечны воўк у сапраўдным
Брата таксама не ўбачыў.

І разышліся так хвацка:
Ні шкадавання, ні суму.
Хлопчык сумеўся і цацку
Кінуў у маміну сумку.

Не, не заплача мой хлопчык,
Плакаць дарэмна і дрэнна,
Будзе ён думаць пра воўчы
Нораў цяжкі і нязменны.

І, уздыхаючы,
З мамай
Сядзе ў тралейбус дрыготкі.
Цацка ў сумцы таксама,
Як ён, уздыхне гаротна.

Болей гуляць з ёй не стане
І усміхнецца навіне,
Што запарк заўтра раннем
Горад маленькі пакіне.

ГАРЫШЧА

На лежаку зімуе кот.
Сухая гліна смагу тоіць.
Да коміна іржавы дрот
Звісае з кроквы залатое.

Дзе скрутак толю, дзе імху
Чарнее гурбачка сухая.
Гадзіннік трапіў пад страху
Туды, дзе кроква залатая.

На бляхах сохнуць кіяхі,
Парэзанья дробна грушы,
Стары гадзіннік з-пад страхі
Худымі гірамі варушыць

І калыхае павуту.
Акенца спее на заходзе.
У зрэнкі цьмяныя кату
Святло па ланцужках сыходзіць.

КОРШАК

З лесу вярнуся, а певень маўчыць —
Кроў на страсе і на плоце.
Стрэльба на адубелым плячы,

І сонца ўжо на заходзе...

Коршак шкляны, табе ўдача пяе,
Воля ў каменным паглядзе.
Зноў прыляціш ты пад вокны мае
Ранкам, на комін сядзеш —

Ці гэта золак на воллі тваім,
Ці пеўневы грэбень адбіўся...
Печ запалю, каб стрыжнёвы дым
Вакол тваёй шыі абвіўся.

Скоцішся долу, палоннік мой.
Заенчыш у заячым пудзе,
Я пасябрую, коршак, з табой,
І ты замест пеўня будзеш.

НАСТАЎНІК

Гэта хворае дрэва, дзеці,
І таму да яго прылятае
У шэрані ранішняй дзяцел,
Жыхар суседняга гаю.

На вясковага цеслю падобны,
Ён без стомы працуе на золку,
Дзюбы цупкай надзейная доўбня

Высякае шурпатыя зоркі.

Ды адна з іх маленькаю трэскай
Узаўецца высока і знікне...
На хвасце ён сядзіць, нібы ў крэсле,
І дзяўбе аднастайна і звыкла.

А маленькая трэска ў Сусвеце
Свой палёт яшчэ спыніць не скоро.
Жыць ёй вольнай і радаснай, дзеці,
Але век заставацца хворай.

* * *

Прагрукаў нечаканы воз,
І пуга ляснула і сціхла,
Так моцна ляснула: з бяроз
Зляцела лісцяў яркіх сціжма.

І моцна сціхла. У мяне
Сон абарваўся. Што я бачыў
У гэтым нечаканым сне?
Не прыгадаю, не азначу...

Быў дзень ці вечар? Жнівень быў,
Стог нечакана пахіліўся
І, палымнеючы, паплыў
У захад. Я ізноў забыўся...

ДОМ

Я дом будаваў на вякі,
Узводзіў падмурак высока,
Выкочвалася да ракі
З-за лесу далёкага сонца.

Я дом будаваў ля ракі,
І кожны вандроўнік спыняўся,
І доўга глядзеў з-пад рукі
На шчасце маё, і здзіўляўся.

І кожны глядзеў пльытагон,
Забыўшы стэрно на хвіліну:
«Няўжо на вякі гэта ён
Такую ладуе хаціну!»

Званіца, што побач была,
Тужлівым азвалася стогнам —
Трывога у стогне жыла:
«Няўжо ён мяне перастойць?»

І вучням настаўнік казаў:
«Мы сведкі цікавага, дзеці,
Сусед наш такое пачаў,
Чаго мы ніколі не ўгледзім».

І так бервяно к бервяну

За сценай узводзіў сцяну,
І кожны глядзеў, як будую,
Нібыта на казку жывую.

Мой дом вырастаў, я старэў...
Аблокі пад рукі скакалі,
Дарогі і гурбачкі дрэў
У сподзе глухім пазнікалі.

Людзей не чутно і ракі,
І толькі адзіны ўжо вецер
Прыходзіў: «Ты што — на вякі?»
І зноў ён знікаў у Сусвеце.

А дзесьці далёка палі,
І дзесьці маленства далёка:
«Калі дабудую, калі,
Яшчэ й не дайшоўшы да вокан!»

І вось, я ўжо чую яго...
Мне час надыходзіць памерці,
І цяжкага поту свайго
З жахлівага твару не сцерці.

* * *

Маці спявала:
«Сынку Іванку,
Ты па моры плаваў
Залаценькім ранкам.

Рыбаньку ловаў
У тумане вудкай,
Доўгай, лазовай,
Як ручанька, гнуткай.

А я чакала
На беражэньку,
У руцэ трымала
На рыбу варэньку».

БЕРАГ

Казала: «Каханне было,
І я цябе не разумею».
Ляціць па-над хатай вясло,
На мыліцы ўзняўшы лілею.

А хлопчык на ганку стаіць
І цацку шукае на небе,
І крылле узводзяць стагі

З пакошы на месячны грэбень.

Іржавы ланцуг прагрыміць,
І лодка нарэшце прыстане...
— Чаму наш маленькі не спіць?
У берага разам спытаем.

А бераг адкажа: «Таму,
Што ў месячным акіяне
Прымоілася яму
За вашым — сваё вандраванне».

* * *

Забудуся на пагулянку —
Пайду ад крыклівага ганку,
Каб болей нікога не чуць,
Каб ціха у сцірце заснуць,
Каб хтосьці не дагукаўся —

А раніцай з рэчкі піць
І ластаўку ў неба купіць
На грошык, што неяк застаўся.

* * *

Цягне мяне сюды —
Да самай цёмнай вады,
Да берага найкрутога,
Дзе скруціць в я зы дарога.

Трактар сірочы гудзе,
Ахутаны мрокам воркі,
А на знаёмай вадзе
Кубло незнаёмай зоркі.

Далёка світанак ракі
І сонечныя краявіды.
Вернуцца князі Давыды
І спаляць свае гарадкі.

ГАРАДЧАНКА

УСТУП

— Вымыю чыста падлогу
І пагляджу на дарогу
Туды, дзе лес невысокі
Твае прыглушвае крокі,
Дзе рэха ля небакраю
Голас твой пераймае.
Прыедзеш — у дол пакланюся,

А не — з сябе пасмяюся.

— Жанчына, надзею не страць,
Пад столлю тваёй з'яўлюся:
І слоў тваіх буду чакаць,
І сам табе ў дол пакланюся.

Прыму і твой лес, і твой луг,
Твой дом да апошняй лясіны...
Дай бог, толькі выплысці з рук
Таксама жанчыны.

1

Бачыш, камень на дарозе,
Я прыму яго з дарогі,
Каб раптоўна конь твой дужы
Не скалечыў свае ногі.

Бачыш, яблыкi ў садочку,
Добрай брагі прыгатую,
Каб ты смагу сваю страціў
І адчуў, як я цалую.

Бачыш, рошчына у дзежцы,
Я спяку такога хлеба,
Аб якім сам бог не марыў,
Гледзячы з пустога неба.

Бачыш, лазня за адрынай,
Лазню выпалю я зранку,
І пакуль ты мыцца будзеш...
Сяду, пасяджу на ганку.

А калі праедзеш міма,
Забягу каню наперад
І па грудзях тваіх моцных
Секану цяжкой сякерай.

2

Не піла віна чужога,
Роднай сцежкі не мінала
І чужымі ручнікамі
Сцен сваіх не аздабляла.

А калі пусцела ў печы,
Да людзей не йшла ніколі,
Я малілася на захад
І на ўсход ад свайго поля.

Я малілася на поўнач
І на поўдзень ад прасніцы,
Ад падлогі свае чыстай
І ад кожнай аканіцы.

А калі пацвельваў хтосьці
І з мяне, дурны, смяяўся...

Я глядзела яму ў вочы —
І ён мовы пазбаўляўся.

3

Ты нічога не пабачыш,
Хоць і сонца будзе мора,
Хоць і вочы твае будуць
Пазіраць вакол няхвора.

Хоць і печ успыхне зырка,
Падахвочана бярошай,
І агонь на прышпек выйдзе
У кашулі нападростай.

Хоць падлогу адшаруюць
Дзеркачом і жвірам хрусткім.
Ты нічога не пабачыш,
Калі знойдзеш мае вусны.

Буду лашчыць, як малога,
А каб ранкам не пакінуў,—
Я, шчаслівая, збяруся
І ўначы халоднай згіну.

4

Сярод ночы конь прыскача,
І пад вокнамі паўстане,
І зірне з тужой у вокны,

А пасля з надзеяй гляне.

— Не чакай яго, дурнога,
У яго шляхі ліхія,
Твае думкі ён растопча,
Нібы кветкі лугавыя.

Яго воля горш ад пута,
Я зусім яго пакінуў.
Будзь маёю гаспадыняй
І ў сваю пастаў адрыну...

— Выбягу крадком пад вокны,
Конь благога не адчуе.
Прывяду яго ў адрыну,
І адрыну падпалю я.

5

Хлеб не зробіцца нясмачны,
І вада не стане горкай,
І ў патрэбны час узьдзе
Мілавіца над пагоркам.

І з усіх далёкіх сцежак,
І з усіх дарог далёкіх
На пагорак той збяруцца
Мной народжаныя крокі.

З пылам і з расой гаючай,
З думкай пра тваю адвагу
І з жаданнем немагчымым,
Каб ты піў, ды маю брагу,

Каб ты жыў, ды ў маёй хаце,
Што марнее на пагорку,
Дзе які ўжо год і месяц
Расчыняе вецер фортку.

6

Лусне шыбка нечакана,
І пакіне прызбу смецце,—
Не абыдзе маю хату
Добры і пага ны вецер,

І сказаць ён мне не скажа,
Што за цёмным борам бачыў,
Што за чалавек таемны
Наляцеў на брэх сабачы.

І сарока мне не скажа...
Завітае з таго бору,
Пашукае цукрык сала
І ўзаўецца зноў угору.

Гром не скажа звар'яцелы:
Дзе шляхі твае і сны дзе?

Звар'яцелая маланка
Маю хату не абыдзе.

* * *

Ты магутнікам стань на зямлі!
...Тым я стаў на зямлі, чым прасілі.
Долу ніцма — паны, каралі...
Горы, дрэвы галовы схілілі.

Падудны абходзячы край,
Я заўважыў маленькую хату
І ў дзяўчынкі вазьмі і спытай:
— Ты чыя?...— Паглядзела зацята

І зірнула на рукі мае,
Што хаваліся ў дымных аблоках,
І зірнула на ногі мае,
Што дарогу прагнулі глыбока,

Адказала: «Дачка я твая!
І таксама магутнага роду.
Чуеш грук? Гэта маці мая...
Да цябе яна йдзе з агароду».

* * *

Коннік спыніўся,
І хваля на грыве апала,
Вось ён напіўся,
І зноў яна ў ветры зайграла.

На падваконне
Апусціцца гляк недапіты.
Выбух... і коннік
Долу схінецца забіты.

— Ты ж не дапіў!
Ажыві, хоць на хвілю адную...
Не, не ажыў...
Коннік голас гліняны не чуе.

Прыме зямля
У свой дол, як будзённае штосьці,
Косці каня,
Чалавека і глечыка косці.

* * *

Вось нарэшце і ранак узнік,
І хаду запаволіў цягнік,
На гару ён пачаў узбірацца,

З небам прагнучы барукацца...
Яны ўбачаць асмужаны лес
І адчуюць халоднае поле,
Дзесьці стог запануе, а дзесь
Куст адзін на паляне, не болей...

Безуважна адзначыць купэ:
Ён стары, а яна маладая.
...Павуцінне на кожным слупе
І на дрэве да долу звісае.

— Гэта восень,— прамовіць яна.
— Гэта восень,— адкажа тактоўна
І адхіліцца ад акна,
Захінуўшыся мяккаю коўдрай.

І забудзецца і запяе
У дрымоце тужлівую песню...
Яму чаю суседка налье,
Але шкло ад гарачага трэсне.

* * *

Падсохнуць дарогі,
І стрэльбу куплю я
І ў пушчы сустрэну
Ласіху старую.

— Забі мяне! — скажа
Ласіха старая,—
Для гэтага свету
Я надта слабая.

Ласіха папросіць,
А я паслухмяны —
І пятніца знікне,
Як госць нежаданы.

І знікне субота,
А прыйдзе нядзеля —
Ласіха прысніцца,
І я звар'яцею.

ХАДАКОЎСКИ

Дол раскапаю, а ён пусты.
— Дзе гаспадар твой? —
спытаю ў магілы.

Гліны чырвонай гудуць пласты:
— Матчынай вызвалены малітвай.

Хто яго маці, ведама мне...
Сцісну ў далоні чырвоную грудку,
І паімчыць дарога мяне
Да Мінска, Слуцка і Навагрудка.

Зноў ты вандруеш, паэт і вядзьмар!
Песні славяншчыны радуюць сонца.
Вольны Адаме, святы ў цябе дар
Ратая руплівага і празорцы.

Назіркам мне за табой хадзіць,
Кожнаму стрэчнаму трэ гаварыць:
— Пан Хадакоўскі вярнуўся
Да маці сваёй Беларусі.

* * *

У слоік чысты
Малака
Мне цётка наліла.
За вёскай ціхая рака
Да лодкі падышла,

І певень закрычаў услед
І нечакана сціх...
Я азірнуўся —
Белы свет
Жыў у слядах маіх.

* * *

Выплісне з калодзежа вада
І парве на зрубе павуцінне,
Вострая, нібы драбок ільда,
Цішыня ў пакінутай хаціне.

Гэта шчасце рэдкае ў жыцці,
Са шляхоў сышоўшы клапатлісых,
Нечакана ў лесе набрысці
На жытло — я сапраўды шчаслівы.

Прывітальна ганак зарыпіць,
Варухнецца леташняе лісце,
І дыханне раптам прашуміць
Чалавека, што тут жыў калісьці.

* * *

З талеркі
Сярэбраны яблык вазьму —
Да столі падкіну высокай.
І пройдзецца велічны гром па ўсяму
Палессю —
жанчыны да вокан!

Ды ўсіх праміну і цябе адну

Тым яблыкам пачастую.
Разносячы гэтую навіну,
Сарокі мой голас не ўчуюць:

— Ласкаваю будзь,
як раней была.

Юрліваму богу не дайся.
Да мужа ідзі,
як заўсёды йшла,
Але да мяне вяртайся.

* * *

Там, за акном, у сподзе двор,
У снезе брудным і глыбокім.
На снезе, славячы прастор
І холад, п'яныя сарокі...

Жанчына выйшла на балкон.
Бялізну хрусткую здымае —
Так асцярожна, быццам сон
Ахоўвае, а чый не знае...

Сарочы лямант задубеў...
Я зноў зірнуў у двор. Жанчына
Так асцярожна паміж дрэў
Ішла... там галалёд, магчыма.

* * *

Я чуў салоўку зблізку,
Я дзякаваў вясне,
Што прылятала пліска
На ганак да мяне,

Што гром услед ёй дыхаў,
Рака, як бор, гула,
І ў кветку майго слыху
Залётвала пчала.

* * *

Бясконцы і вольны прасёлак
Якраз для сялянскіх калёс.
Ацуплае ржышча наўкола,
І пыл — недзе рухае воз.

Дарога з пагорка ў лагчыну,
Нібыта ў балею сышла...
Вецер ускіне ляйчыну
Да ластаўчына крыла.

Усцешанае аблонне
Прыводзіць капу да капы.
На роўнае выплылі коні,
І воз — недзе рухае пыл.

ПАЭЗІЯ

Людзі раілі: «Абыдзі
Вёску гэтую сёмай дарогай...»
Ноч была, і стаяў маладзік
Па-над кожным акном і парогам.

Ці прымроілася, а ці не —
Ды жанчына прайшла маладая,
Знікла ў хаце — глухім будане,
А ў якім? Ці адразу згадаеш?

І пайшоў я шукаць-вандраваць,
Абыходзіў двары-агароды
І за кожнай сцяною спаткаць
Праг яе — і міналіся годы.

Я ўзбіваўся на гурбы калод,
На сталюгі і цэбры цяжкія
І, адолеўшы клямры варот,
Узыходзіў на ганкі крутыя.

Людзі спалі і чулі адно,
Як стагоддзі пад столлю сышліся,
Маладзік набракаў праз акно
Малаком, што ў глінянай місе.

На сцяну налятала сцяна —

Пэўна, чорт у адрыне гуляе!
Выйшла з хаты глухой — будана,
Да каровы бабуля сівая.

* * *

Не анёл у трубу уструбіў¹
У спакоі палескага ранку,
Дзе Васіль сваю Ганну згубіў,
Дзе хаваецца гром у буслянку,—

Па-над пашаю хмара плыла,
У лагчыне каровы сышліся.
Плэхат Ноевага вясла
Скаланаў сенажаці і высі.

А пастух гаварыў: «Як калі
Мне з заробкам... кароў тут багата,
За карову чатыры рублі
Я штомесяц бяру з кожнай хаты».

¹ Радок М. Багдановіча

* * *

Вандруе святло па сцяне,
І сон абыходзіць мяне,
Спыніўся цягнік на хвіліну,
Падобны на дамавіну.

Я шчыра паверыў: Яна,
Нязвыклая ў замеці срэбнай.
І думкі агеньчык лунаў:
«У ёй табе ехаць патрэбна».

Чакальная зала. Акно.
І холад пустога перона.
Снягоў галашэнне. Яно —
За мною у дзверы вагона!

Людзей анікога. У слых
Таропкія водгукі ўлезлі —
То рэйкі на плечах сваіх
Яе нечакана панеслі.

ПЫТАННЕ

Я рады сустрэчы —
Зямлі хараство
Свой корань заглыбіла ў неба.

На крок залаты захаплення майго
Купала спытаў: «Што вам трэба?»

Я слова шукаў і не здолеў знайсці,
І знік ён, мяне не пачуўшы...
Я прагну яго ў паблажэлым жыцці,
Гартаючы воды і сушы.

І зараз ці варта крычаць наўздагон:
— Мне трэба такой Беларусі,
Дзе б сонца свой шлях пачынала штодзён
Пад Вашу жалейку і гуслі.

СУСЕД

Калі паміраў — убачыў раку
І лодку, якая чакала.
Сцяна, нібы хваля, на чэзлым цвіку
Стрэльбы вясло калыхала.

Стрэльбу спыніў і на шум ракі
Стрэліў —
ляжанне апрыкла.

У белай кашулі пайшоў напрасткі
Да лодкі хадою звыклай.

Счарнела кашуля...

У крыку варон
Час плыў па змялельх прасторах
І лодку шчапаў,
Дзе забіты Харон
Ляжаў на збуцвельх какорах.

СТАРАЦ

Ходзяць па вуліцах горада
Бровы самотнага старца,
Шэрая торба падобна
На забітага зайца.

І хоць са стрэльбы нельга
Стрэліць — яна сапсавана,
Заместа кія стрэльба
Да правай далоні прыгнана.

Без барады ён і лысы,
Хаты не меў ён калісьці
І зараз не мае сховы —
Ходзяць па вуліцах бровы,

Харчу за дзень назбірае,
Вып'е гарэлкі ў гуморы
І без білета ў трамваі
Выедзе старац за горад.

Сцежка ў нябёсы горне,
Знойдзеца месца ў торбе
Сцежцы, і далям барвовым,
І радасцям выпадковым.

Пэўна, у першай вёсцы
Выйдзе да старца хаціна,
І як жаданага госця
Стрэне яго гаспадыня.

І як свайго прывітае —
Так патрабуе звычай...
І тым, хто пра старца спытае,
Адкажа, што ён паляўнічы.

ПРОДАК

Ён хацеў і ў шахматы гуляць
І ля вогнішча гартаць часопіс.
І яму таксама неабходны
Каляровы тэлевізар быў.

Разумеў, што просты камень — дрэнь,
Нават і заостраны як трэба,
Стрэльба — гэта рэч. І ў кожным сне
Бачыў ён худое цела стрэльбы.

Пакідаючы пячоры змрок,
Ідучы на працу палявання,
Як суседку, неба ён прасіў:
— Паглядзіце за маёй кватэрай.

Там, у лесе, лесніка сустрэць
Не жадаў — паляны абыходзіў...
І здабычы частку думаў здаць
У мясцовы райспажыўсаюз.

На змярканні да свайго жытла
Ён вяртаўся стомлены, шчаслівы —
І ў сваім трывожным уяўленні
Бачыў нас і сумна усміхаўся.

* * *

Болей за ўсё хацелася спаць,
І хлопчык спаў ля дарогі,
З-пад кажушка — кароткі, відаць,
Выглядвалі босыя ногі.

Па-над ракой неразгаданы змрок.
Бераг.

Самотная лодка.
Болей нічога не ўзрадуе зрок
З гэтай карціны самотнай.

Вуды закіну ў глыбокі туман,
Іншыя справы забуду.
Воля твая,
рыбалоўны падман,
Выхапі першую вуду!

Рыбіну-цар
і нічога апроч...
Хлопчык прачнецца і скажа:
— Я вартаваў тую рыбу ўсю ноч,
Месца маё, а не ваша.

* * *

Пазычу талеркі ў суседкі,
Куплю размаітыя кветкі
І апрануся чысцей —
Я сёння чакаю гасцей.

Не ведаю толькі, хто прыйдзе
У пыльны самотны пакой —
Палескае неба, ці Прыпяць
З бусламі над галавой,

Ці сумныя бацька і маці
Прыедуць ва ўласнай хаце.

* * *

Б'е гадзіннік сярод ночы,
Голле яблыні ў акне,
Як глухая патароча,
Пазірае на мяне.

Позірк сумны і рахманы
Нагадае блізкі твар.
Бой сціхае нечаканы:
Першы і апошні ўдар.

А за голлем, я не бачу,
Ночы ліпеньскі абшар.
А за голлем ціха плача
Нечы незнаёмы твар.

* * *

Горад чужы не сустрэне па-хатняму.
Брудны вакзал, ні душы.
Вуліца доўгая, нехайная —
Горад чужы.

Дворніка ўбачу, спытаю дарогу...
Сябар тут мой і яго сям'я...
Дворнік прамовіць:

«Ну, дзякаваць богу,
Ці ж не пазнаў... гэта я».

Ноччу прачнуся і ў сябра спытаю:
— Добра табе тут ці не?
— Добра...— адкажа-паспачувае,
Пакурыць і зноў засне.

СУХАЯ ГАЛІНКА

«Раптоўны дотык. Гэта што:
Лязо ці промень зоркі?»
Самота, ціша і ніхто
З ёй не пачне гаворкі.

Сама адказвае: «Калі
Лязо нажа, то, пэўна,
Схілюся хутка да зямлі
І гэтак траплю ў пекла.

А калі промень, калі ён
Бязмэтна так кранае —
Не дзень які, а мноства дзён
Пакутаваць мне ў раі».

ГРАНІТНАЯ КАЧКА

Гранітная качка ляцела
За хвілю да трапнага стрэлу.
У сподзе рака зіхацела,
Як пляшкі парожняе цела.

І хаты імкнуліся збочыць,
Імкнулася збочыць дарога,
І каменем лямант сарочы
Упаў
Да майго парогу.

Пра тое, што качка ляцела,
Пра тое, што выйшлі кабеты
Збіраць яе пух на падушкі...
І высекла куля маланку.

* * *

Хто раскажа пра гаспадара,
Хто паведаміць аб гаспадыні
Хатачкі з далонькаю двара,
З комінам, што нудзіцца па дыму

Не наколе каля ганка дроў,
Не запаліць грубу ў час вячэрні

Гаспадар, бо ён у шлях пайшоў,
Шлях, які назад яго не верне.

Не наварыць бульбы маладой,
Не памые чыгуны і міскі
Гаспадыня, бо яе з сабой
Гаспадар забраў у шлях няблізкі.

Мо аднойчы іхніх дзён зара
Вернецца да роднае святыні,
І раскажа пра гаспадара,
І паведаміць аб гаспадыні.

ЧАКАННЕ Ў МАШЫНЕ

Гэта горад чужы паміж гор —
І па-воўчы зырчыць светафор,
І ў спакойнай чарзе неспакойна,
Як на ранішняй строме глухой,
Дзе ўдваіх мы стаялі з табой
У зацятасці рызыкаўнай.
Як маўчыць, палатнеючы, кніжка
У сляпога ў руках —
Так маўчала зялёная ўспышка,
Спараджаючы страх.

* * *

Ці зловіць кацяня клубок?
Масніцы лоскату баяцца,
І пылу залаты слупок
Паспеў ужо да столі ўзняцца.

На панадворку вераб'і
Заняты клопатам інакшым —
Дзяўбуць авёс каля драбін
Пасля дажджу ў зямлю умякшы.

А бог — няма каго паслаць —
З мяшком залапеным, вялізным
Спусціўся гліны накапаць
На жоўтым беразе гарынскім.

ДЗЕНЬ РАДАСЦІ

У тых пакутных снах,
Якія ты забыла,
Жыла-была вясна,
Якой ты не любіла.
Звычайная вясна...
Мы свой гарод капалі.
Вясна — з душой вясла
І з вершамі Купалы,

З бявеннем у двары,
Што вылезла з-пад снегу,
З карой і без кары,
З сякерным
 вострым следам...

Хапала усяго —
Свой дом, вясло, Купала,
І пяць сумесных год,—
А сына не хапала,
Хапала цішыні,
Святла — ды ўсё не ўзнакі
І доўжыліся дні,
Пілі з калюг сабакі...

— Чаму,— спытала ты,—
Жаданага не маем?
І адказала ты:
— Відаць, вясна такая...

І вось яно прыйшло!
Хвалюе, цешыць, будзіць..
І новае святло
Сагрэла нашы грудзі.

* * *

Небяседныя мы...
Гоман нас запрасіў
Да вясельнай гурмы
Нечакана зусім.

А за бляскам акон
Зычна покуць пяе.
Гаспадар? Вось і ён
Пачастунак ліе.

Трэба выпіць, сябры,
Бо вяселле грыміць,
Да світання-зары
Будуць іншыя піць.

Да світання-зары
Будуць танцы гусці.
Трэба выпіць, сябры,
І з падворка сысці.

Людзям жыць, баляваць
А ці ўдзень, ці ўначы,
А нам жыць, вандраваць
І кіі берагчы.

З'ЯЎЛЕННЕ

Згадка пра лодку, раку і вясло,
Дзякуй табе за тваё цяпло.

Ад сінізны чамрэлі вароны,
Гусі скублі поўсць у ваўкоў,
І навальніцы білі шалёна
У далоні Палесся па сотні цвікоў.

Алені аб хвалі зломвалі рогі...
Плыў мой бацька, не ведаў дарогі...
Быў малады, бо не ведаў і страху,
Меў лодку, вясло і адну апранаху —
Якая нарасхрыст мясціне глухой,
Ястрабу ў небе і плыні цяжкой.

А каля вогнішча ўбачыў дзяўчыну.
На неўціханы ганчарны круг
Клала аблокі яна замест гліны,
І хмельныя кварталы выходзілі з рук.

Першую кварту прыняў падарожны,
Кварту другую рака прыняла,
Трэцюю ястраб, і дзякаваў кожны
Хто хваляй,

хто ўзмахам вясла,

хто крыла.

А вогнішча завушніцы губляла,
Долы апальваючы і груды.
Несла рака і глыбока хавала
Крык маёй маці, такі малады.

З М Е С Т

*** Гэта цень мой вярнуўся дамоў

Ігруша

*** Пыл паўз хату жануць пастухі

*** Ты мне што-небудзь раскажы

*** Навальніца, чуеце, за гаем

*** Хата мая, дзе павоі цвітуць

*** Тут, у палескай глыбі

Васілю

*** Халоднай вады нап'юся

*** Увесну грады капаць

*** Бачыў, як дуб на світанні

*** Ручай на узлеску замшэлым

*** Тонкі струмень малака

*** У вершалінах дрэў густых

*** Малюнак хвалі уздымі

*** У гародзе самотная тычка

Цацка

Гарышча

Коршак

Настаўнік

*** Прагрукаў нечаканы воз

Дом

*** Маці спявала

Бераг

*** Забудуся на пагулянку

*** Цягне мяне сюды

Гарадчанка

*** Ты магутнікам стань на зямлі!

*** Коннік спыніўся

*** Вось нарэшце і ранак узнік...

*** Падсохнуць дарогі

Хадакоўскі

*** У слоік чысты

*** Выплісне з калодзежа вада

*** З талеркі

*** Там, за акном, у сподзе двор

*** Я чуў салоўку зблізку

*** Бясконцы і вольны прасёлак

Паэзія

*** Не анёл у трубу уструбіў

*** Вандруе святло па сцяне

Пытанне

Сусед

Старац

Продак

*** Болей за ўсё хацелася спаць

*** Пазычу талеркі ў суседкі

*** Б'е гадзіннік сярод ночы

*** Горад чужы не сустрэне па-хатняму

Сухая галінка

Гранітная качка

*** Хто раскажа пра гаспадара

Чаканне ў машыне

*** Ці зловіць кацяня клубок?

Дзень радасці

*** Небяседныя мы

З'яўленне

Дранько-Майсюк Л.
Вандроўнік: Вершы.— Мн.: Маст. літ., 1983.—
47 см іл.— (Першая кніга паэта).

Змест кнігі склалі вершы пра родны край і яго гісторыю, сяброўства і працу. Паэт сцвярджае, што свет маленькай вёскі, як і свет вялікага горада, заўсёды будзе хваляюча блізкім чалавечай душы.

У асобную нізку «Гарадчанка» сабраны вершы, прысвечаныя жанчыне.

Рэдактар Р. І. Барадулін.
Мастак В. Р. Мішчанка.
Мастацкі рэдактар А. М. Малышава.
Тэхнічны рэдактар Г. П. Тарасевіч.
Карэктар Т. В. Трубач.

© OCR: Камунікат.org, 2010 год

© Інтэрнэт-версія: Камунікат.org, 2010 год

© PDF: Камунікат.org, 2010 год